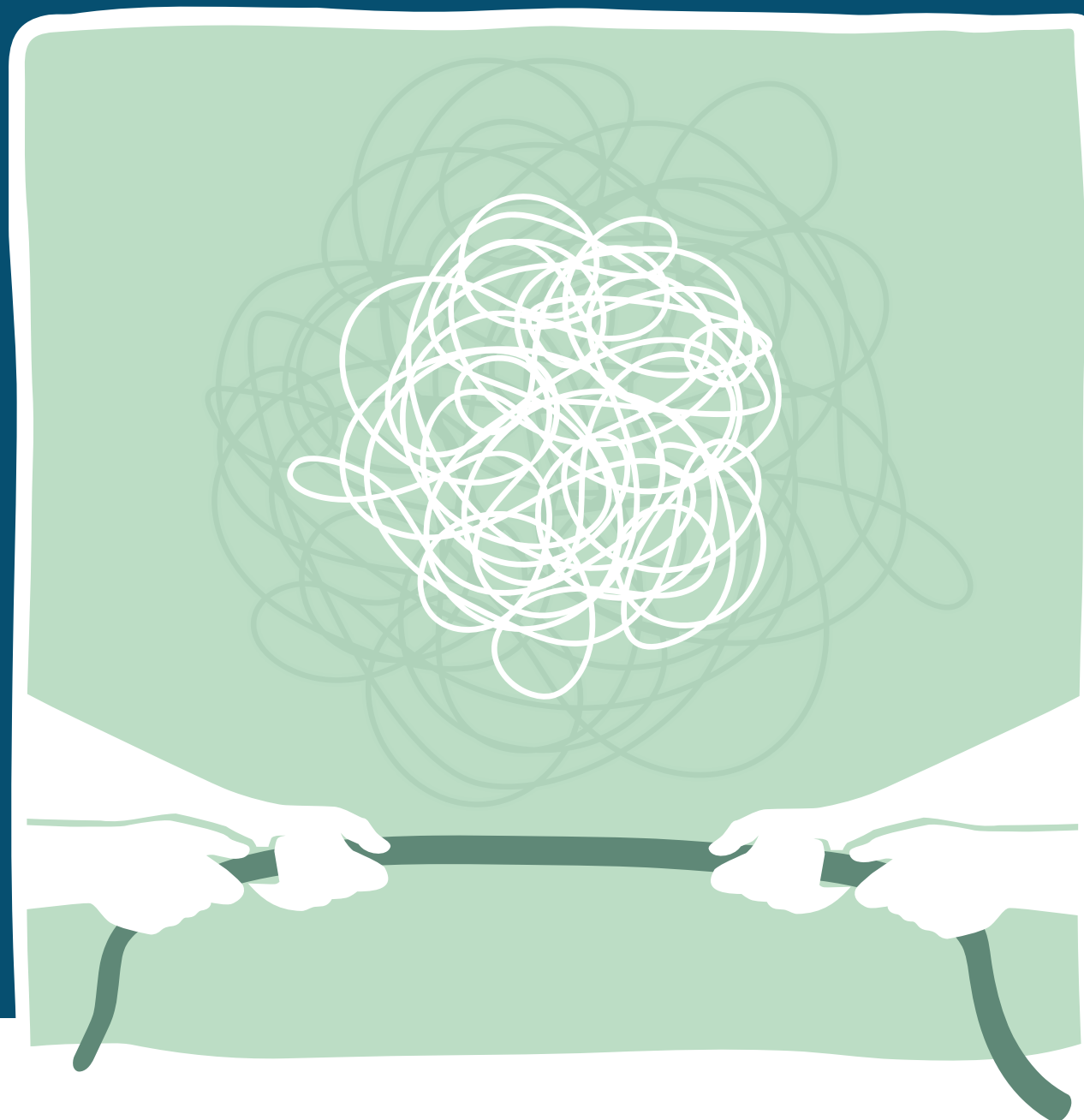

Forældresamarbejde med høj følelsesmæssig intensitet

Denne praksisfortælling er til dig, der arbejder med børn og unge i mistrivsel, og som oplever at skole-hjemsamarbejdet kan vække intense følelser hos både forældre og dig selv. I fortællingen hører du om de dynamikker, der kan udspille sig mellem forældre og os som fagprofessionelle, når der opstår mistillid i samarbejdsrelationen.

I det supplerende materiale til denne praksisfortælling kan du og dine kolleger finde inspiration til, hvordan I kan forblive mentaliserende i dialogen med forældrene og kontinuerligt have blik for, hvad der skaber tillid i relationen. Desuden får du konkrete anbefalinger til, hvordan du kan arbejde med at etablere en mødekultur, der matcher både de fagprofessionelle og forældre.

Nye veje i forældresamarbejde – alle taber, når ingen lytter

I rollen som psykolog deltager jeg ofte i netværksmøder på almen- og specialskoler. For nogle år siden var jeg en del af et forældresamarbejde, hvor en mor lærte mig noget værdifuldt om de barrierer, der kan være for forældre i at indgå i skole-hjem-samarbejdet omkring børn i mistrivsel.

Høj følelsesmæssig intensitet

Jeg blev en del af et forløb, hvor der var opstået stor mistillid og konflikt i samarbejdet mellem skolen og forældrene. Forældrene var i tvivl om, hvorvidt datteren, Mollys, skoleplacering var den rette. De oplevede ikke, at skolen imødekom Mollys behov hverken socialt eller fagligt. I møder med skolen oplevede jeg, at Mollys mor kunne være meget insisterende og detaljefokuseret. Ofte læste hun lange lister op med ting, hun oplevede, at lærerne gjorde forkert, eller hvor de ikke levede op til det, de havde lovet. Som svar på forældrenes forventninger til skolen måtte den pædagogiske leder ofte fortælle om skolens ressourcer og beføjelser, hvilket kun skabte yderligere distance mellem forældrene og skolen. Møderne var opslidende og ubehagelige for alle. Jeg selv havde altid en stor uro i kroppen op til møderne og mine tanker kørte i ring. Under møderne vejede jeg mine ord på en guldvægt, men oplevede alligevel, at jeg ofte blev misforstået af forældrene. Lærerne oplevede sig uretmæssigt kritiserede i forhold til deres store indsats. De gik fra møderne følelsesmæssigt ramte og

handlingslammede. Trods alles ønske om at skabe en god skolegang for Molly blev hendes perspektiv helt væk i samarbejdet.

En dag sad vi, fagpersoner, tilbage efter et møde, som forældrene havde forladt i vrede. Mødet var gået 20 minutter over tid, men stadig uden at vi var nået til enighed. Anne-Marie, der var Mollys klasselærer, havde forsøgt at være diplomatisk og nuanceret under hele mødet, men nu brød hun ud i gråd. "Jeg oplever slet ikke, at forældrene ser alt det, vi gør, og alt det, der lykkes omkring Molly. Hver gang jeg prøver at nævne noget positivt, er det som om, forældrene ser rødt." Normalt behøvede Anne-Marie ikke den store forberedelse før et møde, hun kendte sine elever, men forud for møderne med Mollys forældre sad hun i timevis. Til næste samarbejds møde var Anne-Marie stress-sygemeldt. I personalegruppen var der efterhånden opstået en negativ fortælling om, at Mollys forældre var kritiske og vanskelige at samarbejde med. Det var ikke usædvanligt, at der blev udvekslet blikke blandt personalet, når forældrene gik gennem skolegården.

Perspektivskiftet

Vendepunktet i samarbejdet blev, da jeg fik mulighed for at have samtaler med forældrene alene. Den første gang deltog begge forældre, men derefter var det kun Mollys mor, Sigrid. Vi aftalte, at hun satte dagsordenen for vores samtaler, mens min opgave var at lytte og forstå hendes perspektiv.

Sigrid var meget belastet af Mollys situation. Hun var fuldtidssygemeldt, så hendes primære fokus var at få Mollys hverdag til at fungere. Sigrid fortalte om den evige bekymring for, om hun gjorde

det godt nok. Hjemme gik de på æggeskaller omkring Molly for at undgå vredesudbrud og nedsmeltninger. De var 'på' dag og nat, og Sigrid var tyndslidt. Sigrid fortalte med stor tristhed om, hvordan alle møder siden Mollys børnehavetid havde handlet om alt det, de som forældre gjorde forkert, og hvordan det var deres skyld, at Molly ikke trivedes eller ikke passede ind i børnegruppen. De skulle sætte tydeligere grænser, sørge for at Molly talte mere med de voksne eller legede mere med de andre børn – de gode råd var endeløse og ubrugelige. Sigrid havde udviklet en stærk radar for den slags udsagn, der gjorde dem og Molly til problemet. Ingen andre forstod Molly, som hun gjorde. Derfor skrev Sigrid alle detaljer ned i en note på sin telefon. Sigrid var træt af at være blevet sådan én, der var svær at samarbejde med, og som altid skulle tjekke op på alle andre, men hun så ikke andre udveje. Hendes oplevelse var, at de var alene om at passe på Molly – de havde haft for mange dårlige oplevelser, og Molly betalte hver gang prisen.

En mødekultur der matcher forældrene

Da der var opbygget en gryende tillid i vores samtaler, fortalte Sigrid en dag, at hun måske også selv havde en lidt 'krøllet hjerne', og at samarbejds møderne for hende var enormt overvældende. Det blev klart for mig, at imens vi havde stort fokus på at fjerne barrierer for elevernes deltagelse i skolen, så glemte vi at bruge vores viden til at fjerne barrierer for forældrenes adgang til ligeværdigt samarbejde, især for de forældre, der måske selv kunne have særlige behov eller være under høj belastning.

Sammen designede vi rammerne for det videre samarbejde: Vi udformede dagsordenen i fællesskab, holdt kortere, hyppigere møder, indlagde pauser og afgrænsede deltagerkredsen, så kun de, der havde aktive roller i forhold til Mollys skolegang, deltog. Vi fandt et rum med god akustik og god plads. Dagsordenen blev ændret, så den bestod af spørgsmål i stedet for punkter. Det gjorde det tydeligt, hvad forældrene skulle have tænkt over inden mødet, og hvert 'punkt' angav en rolle: skulle forældrene lytte, reflektere eller træffe beslutninger? På møderne begyndte lærerne at vise konkrete materialer frem i stedet for som før mest at fokusere på ord og beskrivelser. Der var sat tid af til ægte gensidig dialog, så møderne ikke gik med, at forældrene 'fremlagde', hvordan det gik derhjemme efterfulgt af skolens 'fremlæggelse'. Der blev skrevet åbent referat undervejs i mødet, hvilket også gav mulighed for visuelt at tydeliggøre, hvor i dagsordenen vi var. Referatet blev godkendt af alle deltagere ved mødets afslutning, så forældrene ikke skulle frygte at modtage et referat, de ikke kunne genkende indholdet af. Sigrid fortalte, hvordan beslutninger var noget af det sværeste for hende, især til sidst i et møde, hvor hendes hjerne var brugt. Vi aftalte derfor, at der altid var 24 timers betænkningstid, før vigtige beslutninger blev truffet om Mollys skolegang.

Fokus på barnets perspektiv via samarbejdet med forældrene

Det var helt små ting, vi ændrede, men for Sigrid ændrede det samarbejdet fra altid at foregå udelukkende på skolens præmisser, til at møderne også kunne fungere for hende. Fordi Sigrid fik mulighed for at indgå i møderne på en anden måde, kunne personalet bedre lytte til hende og forstå hendes behov for et meget tæt samarbejde. Tilliden blev ikke genetableret fra den ene dag til den anden, men samarbejdet og forståelsen blev styrket. Gennem samarbejdet med Sigrid lykkedes det os også at få Mollys perspektiv belyst, så hun selv fik en stemme ind i, hvordan skolen kunne blive et bedre tilbud til hende, og hvordan vi fagprofessionelle og forældre i fællesskab kunne støtte hende bedst muligt.

